פאה פרק ו' מנשה ה'

א] בפלוגתת ב"ש וב"ה בשיעור שכחה אם ב' או ג' מבואר בירושלמי א"ר אבון טעמייהו דב"ש לגר ליתום ולאלמנה יהיה [הרי ג'] טעמייהו דב"ה לעני ולגר תעזוב אותם [הרי ב'], ויל"ע מה ב"ה עושים עם דרשת ב"ש 'לגר ליתום ולאלמנה יהיה וע'י בגר"א בשנו"א שיתום ואלמנה חד הוא שהרי כתוב ליתום 'ולאלמנה' וי"ו מוסיף וע"ע תיו"ט,

ב] עוד הבאנו ליישב ע"פ ד' המהרש"א שבת קיג: שם דורשת על קרא ברות ויאמר בעז לנערו הנצב על הקוצרים למי הנערה הזאת וכי דרכו של בעז לשאול בנערה? אמר רבי אלעזר דבר חכמה ראה בה שני שבלין לקטה שלשה שבלין לא לקטה, וצ"ע מה הדבר חכמה הגדול, ותי' שאף שב"ה ס"ל שג' אינו לקט הינו לסתם עני אבל מי שגם עני גם גר גם אלמנה יכולהנ ליטול ג' מדרשת ב"ש לגר ליתום ואלמנה [ומיושב שבעי' קרא לעני גר ואלמנה] כ' המהרש"א שזהו הדבר חכמה שראה בה שבעצם מן הדין שתיטול רות גם ג' שהרי היא הי' גם גר גם עני וגם אלמנה ומ"מ ראה בה דבר חכמה שלא לקחה ג' כמו שהי' מותר לה מן הדין אלא לקחה רק ב' כשאר עניים.

ג] החי' הרי"ם מסביר את ד' הגמ' ע"פ המהרש"א ובאופ"א בועז ראה כיצד רות הולכת עם שאר העניים ולוקטת 'שנים' וכאשר היא רואה שלוש שבלים מונחות יחד היא מניחה אותם - אבל היא חוזרת שוב על עקבותיה אחר שהיא גמרה ללקט את השנים והיא כן לוקטת את השלש וכדעת המהרש"א שמשום שהיא היתה גם עניה וגם גיורת וגם אלמנה היתה לה הזכות ליטול את השלש, החכמה שלה היתה, שכיון שהיא ידעה שלאף עני אחר אין את הזכות המיוחדת שלה ליטול את השלש חבל היה לה להפסיד בינתיים את לקיטת השנים לכן היא עברה ולקטה יחד עם שאר העניים את כל השנים ורק אז חזרה ללקוט את השלש וזהו דבר החכמה שראה בועז ברות.

ד] יל"ע מה ב"ש עושים עם קרא דב"ה 'לעני ולגר', עי' משנ"ר או שקרא דלעני ולגר ולאלמנה עדיף שכ' בחומש דברים 'במשנה תורה' שבא לפרש [וחידוש שיש מעלהנ לדרשה בקרא דמשנה תורה (וב"ה לא פליגי בפרט זה עי' לעיל)] עוד כ' שאה"נ הוי ספק היאך לדרוש וספק מתנו"ע לחומרא,

ה] הרשב"ם ב"ב עב: הביא מקור אחר בטעמא דב"ה ששלשה אינן שכחה ז"ל שני עומרים שכחה שלשה אינן שכחה בספרי מפיק ליה מהאי קרא ושכחת עומר בשדה 'ולא גדיש', כלו' ג' חשובה גדיש ולא עומר [ולב"ש ד' הוי גדיש] וכ"ה בראב"ד על התו"כ פ' קדושים [והטעם שגדיש אינו שכחה עי' במשנה הבאה דבפשוטו הוא משום שהוי כדבר המסוים וכ"מ בירושלמי ויבואר במשנה ו' בס"ד], ויל"ע תינח שכחה אבל בלקט ופרט לא שייך טעם זה ועי' ראב"ד בתו"כ שם שעמד בזה וכ' שגם לגבי לקט יש דרשא שג' לבעה"ב וילפי' פרט מלקט עי"ש.

ו] מצינו עוד ב' טעמים, עי' רש"י סנהדרין פח. שג' אינו לקט משום שאין הדרך להפקיר משמע שב' לקט וב' שכחה משום שהדרך להפקיר וצ"ב ועי' רש"ש שם, וע"ע ר"ש בפירקין בשם הירושלמי שג' הוי 'שורה' וצ"ב.

ז] בפשוטו מה שג' אינו שכחה הינו כששכח שכחה אחת של הג' עומרים אבל אם שכח כאן א' ושם א' וודאי שהוי שכחה דכל אחד הוי שכחה לעצמה והרי הוא אחד וכ"ה במקד"ד ודרך אמונה ה' צו', וכן לגבי לקט מה שג' אינו לקט הינו כשנפל ג' בב"א בחדא קצירה כמבואר ברמב"ם רפ"ד, אבל אם בכל קצירה נפל א' או ב' וודאי שכל מה שנפל באותו קצירה הוי לקט וז"ב.